

ODDZIAŁ POZNAŃSKI FUNDACJI

61-772 Poznań, Stary Rynek "Arsenał", tel.0-61 525605, konto:BG | O/Poznań Nr 10401497 - 154758 - 132 - 3

FUNDACJA
Polska
Sztuka
Użytkowa

DOKUMENTACJA KONSERWATORSKA

Wyniki i wnioski

z

przeprowadzonych badań konserwatorskich
sal reprezentacyjnych budynku Urzędu Miejskiego w Poznaniu

cz. 1.

Sala „Biała”, „Malinowa” i „Błękitna”

cz. 2.

Sala Sesyjna Duża, Sala Sesyjna Mała i
pomieszczenie przy dużej Sali Sesyjnej

cz. 3.

Wnioski i zalecenia konserwatorskie
Zasady rewaloryzacji pomieszczeń

cz. 4.

Kosztorysy inwestorskie i szacunkowe

Opracował ~~mgr inż. Andrzej Miarkowski~~ **mgr inż. Andrzej Miarkowski**

~~Konserwator zabytków~~

mgr A. Miarkowski, Poznań, ul. Krajewskiego 46

mgr inż. L. Jagielski tel. 882 12 50

mgr inż. Marek Malik, rzecz. MKI Sz. nr 1635

kons. A. Lipinski

Foto J. Miecznikowski

POZNAŃ 1998

inv. 2066

Wstęp.

Przedmiotem poniższego opracowania, wykonanego na zlecenia Wydziału Administracyjno-Gospodarczego Urzędu Miejskiego w Poznaniu było stwierdzenie, na podstawie konserwatorskich badań odkrywkowych, możliwości występowania, pod wtórnymi warstwami emulsyjnych i klejowych przemalowań i przetynkowań, występowania pierwotnej dekoracji malarskiej i sztukatorskiej sygnalizowanej w opisach inwentaryzacyjnych z przełomu XVIII i XIX wieku. Celem prac było także ustalenie stratygrafii warstw, budowy technologicznej poszczególnych warstw wypraw ściennych i dekoracji sztukatorskiej. Badania odkrywkowe, przeprowadzane przed przystąpieniem do prac renowacyjnych pomieszczeń reprezentacyjnych Urzędu Miejskiego na placu Kolegiackim w Poznaniu, nawet w przypadku braku zachowanych warstw pierwotnej malatury czy zabytkowej wyprawy pozwolą choćby na odtworzenie pierwotnej kolorystyki ścian i sklepień pozwalających na przywrócenie tej wspaniałej barokowej budowli odpowiadającym jej rangą wnętrzu.

O występowaniu malowideł ściennych, szczególnie na pierwszej kondygnacji, w ciągu sal południowo-zachodniego skrzydła wspomina najdokładniej opis sporządzony przez urzędników Księstwa Warszawskiego z 1808 roku [Zeszyty Naukowe UAM, Historia z 1972] Z interesujących nas sal, ujętych w poniższym opracowaniu, w opisie tym znajdują się sale Biała, Malinowa i Błękitna, nie posiadające w owym czasie jeszcze swoich przyjętych w okresie powojennym nazw. Sale parteru, zwane także obecnie Salami Sesyjnymi, ujęte w oddzielnym, dołączonym opracowaniu, są w tym opisie nie tak szczegółowo ujęte. Inwentaryzacja z 1808 roku opisuje kolejno że;

- w pomieszczeniu No 7 obecnie „Sala Malinowa”, cyt. {Ściany białe z z szarawą lamperyją i pod sklepionym sufitem jest szlak, sufit malowany i w dobrym stanie, reszta malowania uszkodzona.} Opis z detali wystroju wnętrza wspomina także o piecu wykonanym z malowanych polewanych kafli i istniejącym niegdyś, a już wtedy zamurowanym kominku oraz podłodze z tarcicy.
- w pomieszczeniu No 2 zwanym w opisie {salą audiencjonalną czyli tronu}, obecnie salą „Białą”, cyt. { lamperyja tej sali jest malowana w marmur, ściany zaś podzielone na filunki, w których są malowane w [a]rabeski, sztukateryje, girlandy, osóbki, koszyki z kwiatami. Sufit malowany w otwartym lufcie, gdzie widać w obłokach wiele

gioniuszów z girlandami. Malowanie w scianach jest nieco uszkodzone.} Na wystrój sali składa się także posadzka z desek w poprzecznych listwach dębowych układana i piramidalne piece z niepolewanej gliny, malowane.

- pomieszczenie No 9, obecnie sala „Błękitna”, cyt. {Ściany tego pokoju ozdobione **obicciem papierowym** w kształcie marmurowym. Obicie to jest jeszcze dobre aż do lamperyi, gdzie jest w części uszkodzone, także w niektórych miejscach przy filarach okiennych poodstawało. Sufit sklepiony **malowany jest w rozety i jest w dobrym stanie.** } Z dekoracji wnętrz wymienia się jeszcze dwa lustra trzy taflove wmurowane w filary międzyokienne, piec z okrągłym wierzchem, malowany z niepolewanych kafli ora podłogę z tarcicy pokrytą niebieskim suknem.

Już ten opis, w konfrontacji z obecnym wyglądem sal reprezentacyjnych, jest wystarczającą przesłanką do podjęcia prac odkrywkowych, pozwalający na najwłaściwszą konserwację i rewaloryzację pomieszczeń.

Stan wizualny i estetyczny sal reprezentacyjnych I i II kondygnacji budynku Urzędu Miejskiego jest, jak na przedstawione opisy stosunkowo prymitywny z przypadkową współczesną prostą kolorystyką wynikającą z estetyki uproszczeń. O ile struktura architektoniczna ścian zachowała się w wyniku głównie uwarunkowań konstrukcyjnych prawie bez zmian a jedynie z licznymi uproszczeniami, to wystrój malarski zewnętrzny jest całkowicie inny, na parterze bieli emulsyjnej a na I piętrze przypadkowej kolorystyki z lat pięćdziesiątych i typowego XIX wiecznego przetworzenia barokowej Białej Sali i Sali Błękitnej ze „złoconym” listwowaniem czy rzucającego się w oczy uproszczenia Sali Malinowej. Opisane pozostałe detale wystroju jak piece, kominki i posadzki nie zachowały się a meble stanowiące wyposażenie tych sal są „przypadkowe”.

A. Sprawozdanie z badań odkrywkowych.

Sale reprezentacyjne I pietra budynku.

Jak już wspomniano we wstępie, w salach tych opisano występowanie bardzo bogatego, szczególnie w Białej Sali wystroju malarskiego. Obecnie sale te zwane umownie, co nie występuje pierwotnie w XIX w. inwentaryzacjach, w zależności od koloru malowania ścian Salą Malinową, Białą i Błękitną, a zakodowało się w świadomości społecznej w okresie powojennym, nie ma zewnętrznie żadnych śladów występowania pierwotnych dekoracji. Ukształtowanie estetyczne sal jest tutaj zdecydowanie pochodna końca XIX wieku, najprawdopodobniej od Kochowskiej przebudowy, a wykończenie plastyczne i kolorystyczne całości zgodne ze skromnymi możliwościami technicznymi remontów powojennych. W sali Malinowej, pomijając już nieefektywny kolor „malinowy” nie mający historycznego uzasadnienia zarówno w gamie barwej jak i technologii opracowania ścian, wyraźnie widoczne są braki detali architektonicznych występujących z całą pewnością w barokowym wnętrzu. Układ architektoniczny tej sali, generalny, nie uległ przecież przekształceniu. Sala Biała, obecnie jedno z najbardziej reprezentacyjnych pomieszczeń miasta jest, w zasadzie, przy tej kolorystyce i listwowaniu, wnętrzem XIX wiecznym, a biały kolor ścian i sufitu nie ma nic wspólnego nie tylko z barokiem ale także z końcem XIX wieku. O prostu na białego typu pomieszczeń się nie malowało. Sala Błękitna może najbliższa XIX wiecznej estetyce z porządnymi złoconymi profilami, ma tylko nieciekawą kolor ścian i brak rozwiązań kolorystycznych na sklepieniu. Badania odkrywkowe prowadzone w tych salach być może pozwolą, jak na parterze na odkrycie pierwotnych malatur i detali wystroju, niemniej nawet w wyniku ich negatywnych efektów pozwolą na dokonanie stylowych poprawek dodających splendoru tym reprezentacyjnym pomieszczeniom.

Jako metodę tych badań przyjęto tzw. stopniowanie odkrywkowe, polegające na kolejno wykonywanych pracach:

- niewielkich 5 x 10 cm sondach przez wszystkie warstwy składowe, i w miarę otrzymywania pozytywnych wyników,
- rozszerzenie sond do odkrywek pasowych 10 cm z doczyszczeniem jednej warstwy przy występującej polichromii lub detalu,
- rozszerzenie odkrywki pasowej do formy prostokątnej pozwalającej uchwycić czytelny fragment wystroju.

Po wykonaniu badań ich zadokumentowanie i opracowanie wniosków konserwatorskich.

Sala Malinowa.

Przeprowadzono badania odkrywkowe na sklepieniu i ścianach sali starając się ustalić pierwotną kolorystykę i występujący niegdyś detal architektoniczny.

Wnioski z badań przedstawione na strygrafii rysunkowej można przedstawić następująco;

W sali tej, w odróżnieniu od pomieszczeń Sal Sesyjnych, a szczególnie umiejscowionego poniżej pomieszczenia w którym odkryto kompletne malarstwo barokowe w lustrze sufitu, nie stwierdzono występowania śladów barokowej polichromii a nawet z tej epoki wyprawy ścian. Tynki w tej sali zarówno sklepienia jak i ścian pochodzą w całości z okresu późniejszego, końca XIX wieku z z okresów napraw powojennych. Wykonane sondy pozwalają na odtworzenie kolorystyki tej sali z ostatnich stu lat i co jest interesujące, czerwona, „malinowa” kolorystyka może o nieco innym odcieniu powtarza się konsekwentnie w trzech warstwach. Sklepienia, po jednym z XIX wiecznych remontów malowane było w kolorze rozbielanego ugru złocistego. W narożnikach sali, pewne nasieki i przetynkowania mogą świadczyć o istnieniu jakiejś dekoracji narzutowej. Kształt opracowania sklepienia i sposób jego tynkowania także wskazują na „remontowe” zmiany. Brak posadzki a stolarka jak wszędzie w budynku XIX wieczna

Sala Biała.

Sala ta, w opisie inwentaryzacyjnym z 1808 posiadała bardzo bogaty wystrój malarki. Zarówno ściany tej sali jak i sklepienie było bogato dekorowane. Sala zwana pierwotnie audiencjonalną, stanowiła już w okresie Kolegium Jezuickiego reprezentacyjny i najważniejsze dla budynku znaczenie reprezentacyjne. Przystępując do badań odkrywkowych spodziewaliśmy się w tej sali, bardziej niż w innych, szczególnie w salach Sesyjnych, rewelacji badawczych. Niestety oczekiwania te nie zostały spełnione, W Sali Białej nie natrafiono na żadne ślady pierwotnej barokowej czy nawet późniejszej XIX wiecznej polichromii. Nie natrafiono także na poza XIX wieczną nieciekawą warstwą ugrowej klejówki na inne rozwiązania kolorystyczne pomieszczenia. Wytlumaczenie tego może być tylko jedno, gdyż zasadniczy układ architektoniczny nie uległ zmianie, że, jako pomieszczenie o takiej wadze reprezentacyjnej dla obiektu, najpierw pruskiej a potem wojewódzkiej i miejskiej administracji, remontowane i odmalowywane było bardzo często, „starannie” i gruntownie w duchu danej epoki. Sadzimy że całkowite skutcie powierzchni zapraw i tynków oraz położenie nowej zaprawy miało miejsce w latach powojennych. Obecna forma wystroju, z malowanym brząą profilowaniem i filungami obramionymi złożonymi listwami drewnianymi to z kolei przekształcenia z epoki generalnej przebudowy obiektu w

latach siedemdziesiątych ubiegłego wieku, ale kolorystyka czystej bieli to już współczesność. Nie zachowały się także pozostałe detale wystroju, posadzki, piece i stolarka. Podsumowując, w sali „Białej” nie natrafiono w trakcie badań odkrywkowych na ślady wcześniejszych polichromii.

Sala Błękitna.

W sali tej sytuacja jest odmienna niż a Sali Białej. Opis z 1808 roku stwierdza że w pomieszczeniu tym sufit malowany był w rozety a ściany wyłożone tapetą. W sali tej badania odkrywkowe przyniosły efekty podobne do sal Sesyjnych.

Wykonane badania odkrywkowe wykazały na sklepieniu pomieszczenia występowanie zabytkowej barokowej wyprawy w rodzaju freskowego intonaco pokrytej śladami malowidła ściennego, bardzo źle zachowanego. W odkrywkach widoczne są paskowania obramujące żagle wysklepków i błękitna kolorystyka tła. Listwowanie profilowe podkreślające architekturę w formie półkolistego wałka pokrytego złoconymi jest wtórne, wykonane w XIX wiecznej masy celulozowej. Potwierdzało by to podobny wystrój architektoniczny sklepienia jak piętro niżej w Małej Sali Sesyjnej. Ściany są po gruntownej modernizacji, skute do cegły i pokryte zaprawą wapienno-piaskową malowaną tłustą temperą o błękitnej kolorystyce. Rozmiar odkrywek nie pozwala na sklepieniu, podobnie jak w Salach Sesyjnych, na odtworzenie lub identyfikację pierwotnej polichromii wcześniej niż po odstąpieniu większych fragmentów.

Wnioski i zalecenia konserwatorskie oraz zasady rewaloryzacji pomieszczeń.

Sale reprezentacyjne I pietra.

Sala Malinowa.

Na podstawie badań odkrywkowych i przeanalizowaniu wystroju tego wnętrza proponujemy następujący zakres prac rewaloryzacyjnych tej sali.

Zdjęcie z powierzchni ścian i sklepienia warstwy zamalowań emulsyjnych, także malinowego koloru ścian bocznych do czystego podłoża XIX wiecznego. Wykonanie szpachlowania wyrównawczego ścian i sklepienia w technikach malarsko-sztukatorskich. Uszlachetnienie efektu stylistycznego sali poprzez wprowadzenie niewielkiej dekoracji sztukatorskiej, profilowanej w rodzaju profilowanych gzymsów w narożnikach sali, z których wzór pobrany byłby z małej sali przy Dużej Sali Sesyjnej i odcięcie 5 centymetrowym

wałkiem profilowanym styku pomiędzy ścianami bocznymi i sklepieniem. W sali tej przywrócić proponujemy kolorystykę XIX wieczną adekwatną do obecnej i nie zmieniającą tradycyjnej nazwy pomieszczenia. Na ścianach kolor z najstarszych warstw czerwonych z odkrywek, odpowiadający kolorowi katalogu Baumit Granolan 4 R 3, a na suficie biel uszlachetniona dodatkiem ugru złocistego w kolorze katalogowym Baumit Granolan I C 9. Sztukaterie, będące rekonstrukcją proponujemy pozostawić w kolorze białym, co zwiększy efekt plastyczno-przeźroczysty wnętrza. Stolarkę drzwiową i okienna poddać renowacji z malowaniem na biało [drzwi od wewnątrz]. Wobec braku posadzki drewnianej można rozważyć wykonanie jej z desek sosnowych jak w opisie z 1808 roku, w układzie prostym. Wymaga saka ta, dla pełnego efektu rewaloryzacji wprowadzenia nowego oświetlenia w formie żyrandola stylowego.

Sala Biała.

Negatywny wynik badań odkrywkowych w tej sali, pomimo źródłowych wskazań na istnienie bogatej polichromii stawia przed nami podstawowe pytanie; czy renowacja tego pomieszczenia powinna ograniczać się do utrzymania obecnej formy wystroju ścian, to jest pozostawienia bieli na całej powierzchni z trywialnym solidnym odnowieniem łącznie z renowacją złocień wykonanych prymitywną brązą czy też próbę modyfikacji wystroju malarskiego ścian. Obecny generalny wyraz sali, a wobec braku pierwotnych polichromii co wykazały badania, dalej utrzymywanej plastycznie pod nazwą bardzo popularną w Poznaniu Białej Sali, powinien zostać w charakterze niezmienny. W trakcie jednak przemysłów proponowali byśmy pewne przekształcenia estetyczne. Pomieszczenie z pewnością nabrało by wyrazu i plastyczności poprzez różnicowanie kolorystyki poszczególnych jej fragmentów. I tak sklepienie w całości powinno pozostać białe, natomiast płycizny ścian na filungach w obramieniach profilowanych i żagielki można by potraktować odmiennie, także w bardzo jasnych barwach, rozbielonej ciepłej umbrze. Złocenia, wykonane obecnie brązą mosiężną na lakierze żywicznym powinny być wykonane w technice pozłotniczej, szlag metalem w kolorze złota dukatowego z połyskiem, tak jak są one potraktowane w sali Błękitnej. Propozycja tego rozwiązania przedstawiona jest na planszy. Program renowacji Sali Białej winien przedstawiać się następująco; Oczyszczenie powierzchni z farb emulsyjnych i z brązy, Staranne, sztukatorskie szpachlowanie i wyrównanie powierzchni ścian, Wykonanie Złocień w miejsce dotychczasowej brązy w technice na mikstion, folią złoto podobną o kolorze złota dukatowego 23 i 3/4 karata z zabezpieczeniem szellakowym.

Ściany winny być malowane poro przepuszczalna farba akrylowa wysokiej jakości, np. Granolanem Baumitu 1 U 9 i bielą W7.

Posadzka z uwagi na dobry stan wymaga tylko oczyszczenia i lakierowania.

Stolarka od wewnątrz winna być biała ze złoconiami wprowadzonymi na profilach drzwiowych, podobnie szyje portali drzwiowych i okiennych.

Żyrandole poddane renowacji z wymianą świeczek, naprawa instalacji i polerowaniem.

Oddzielny problem stanowią meble wyposażenia sali. Fotele w stylu zbliżonym do Ludwika XVI powinny być odrestaurowane a tkanina wymieniona na stylową w kolorze korespondującym z ogólną kolorystyką pomieszczenia, np. gładki, surowy sztuczny jedwab w kolorze ciepłej czerwieni. Stoły z blatami laminowanymi winny być wymienione z czasem na meble zaprojektowane w stylu foteli. Dobrym efektem było by wprowadzenie złoceń szlag metalem na fotele.

Sala Błękitna.

W sali tej wynik badan odkrywkowych można uznać za pozytywny, na sklepieniu sali pokrytej w późniejszym czasie zaprawą i listwowaniem dekoracyjnym, złożonym z masy drewnopodobnej ujawniono wcześniejsze , barokowe warstwy zabytkowej wyprawy i fragmenty malatury. Dekoracja tej sali , malarska polegała na paskowych obramieniach żagli sklepiennych w formie malowanego paska w kolorach zielonym i czerwonym oraz wypełnienia z dużą ilością dominującego koloru błękitnego zbliżonego w tonacji do kobaltu. Form opisanych w 1808 roku rozet nie znaleziono. Nazwa sali „Błękitna „, jest zatem pp. historyczna. Ściany boczne jak we wszystkich pomieszczeniach poddane zostały generalnej renowacji i nie zawierają reliktyw warstw starszych.

W związku z powyższym proponujemy następujące sposoby renowacji sal:

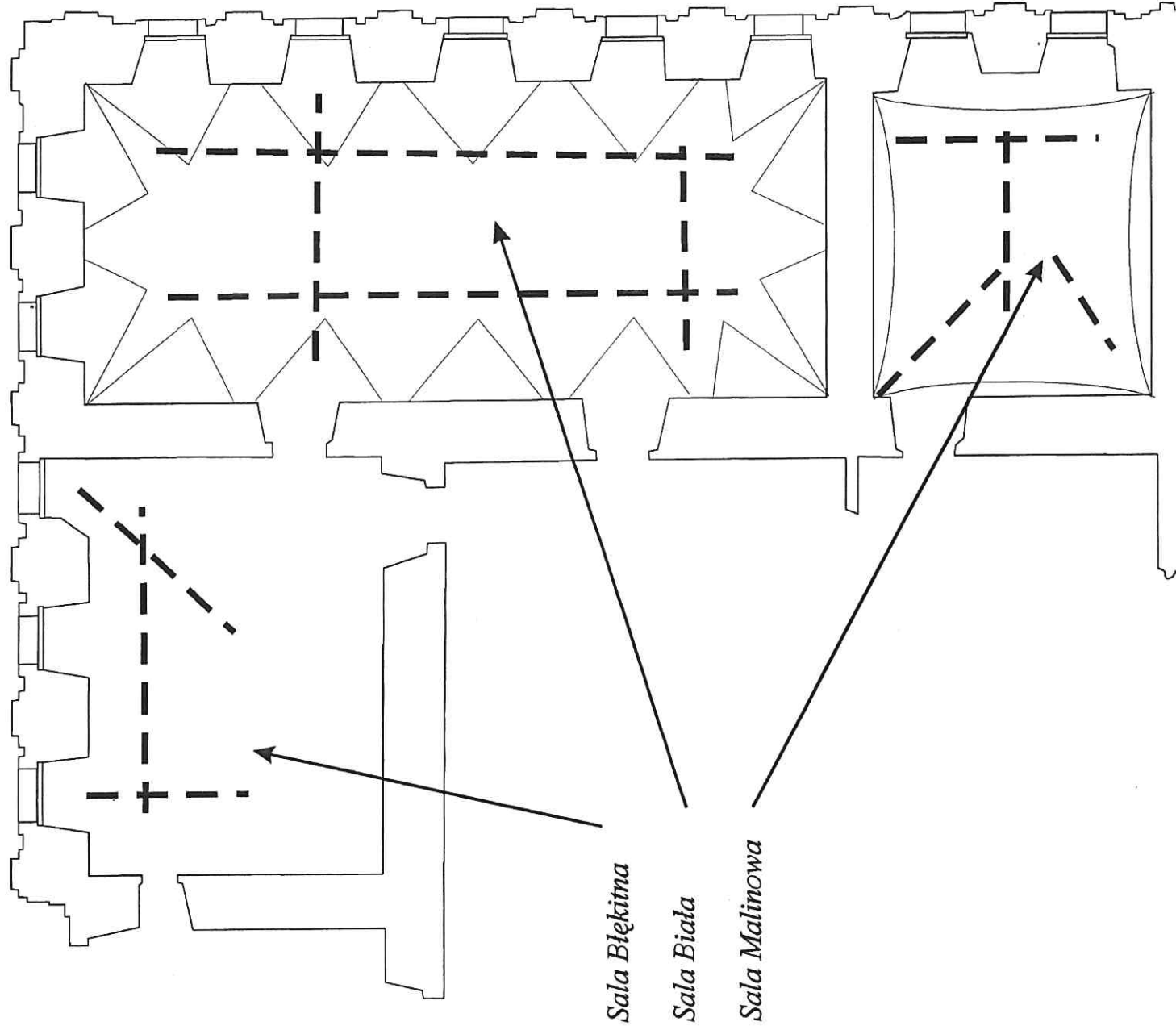
Przy pilnej konieczności odnowy i braku środków sposób postępowania jak w Sali sesyjnej, pozostawienie wyraźnych odkrywek i odnowienie sali; biały sufit z pozostawionymi profilowaniami złoconymi. Kolor ścian błękitny, odwzorowany z odkrywek konserwatorskich, wg katalogu Baumit Granolan Azur A 1A.

ile były by odpowiednie środki i czas to całkowite zdjęcie przemalowań, przetynkowań i sztucznych profiliowań oraz rekonstrukcja barwna pierwotnego wystroju.

Koszt tej operacji to rząd kilkudziesięciu tysięcy złotych, ale sądzimy że w tej klasie budowli w tak reprezentacyjnych salach można to pomszczenie czasowo wyłączyć i poddać profesjonalnej konserwacji i renowacji.

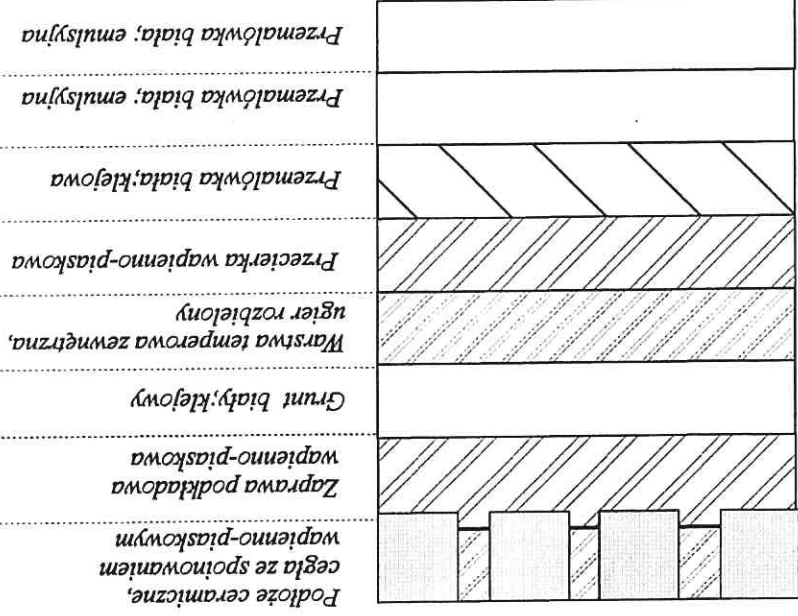
Stolarka podobnie jak w innych pomieszczeniach a meble o ile nie można ich zastąpić stylowymi do należy pilnie poddać renowacji.

*Urząd Miejski w Poznaniu
Sale reprezentacyjne I piętra
Schemat badań odkrywkowych*

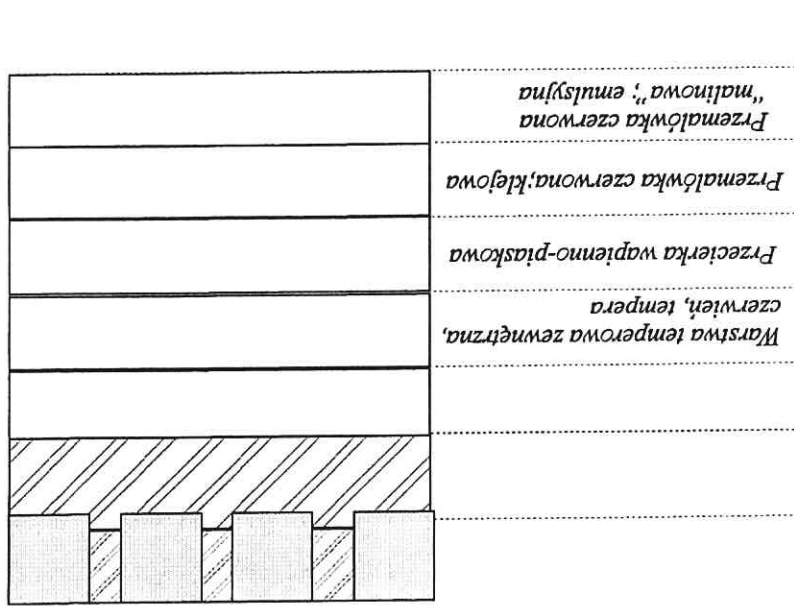

Stratygrafia warstw dekoracyjnych
Sala Malinowa, I piętro

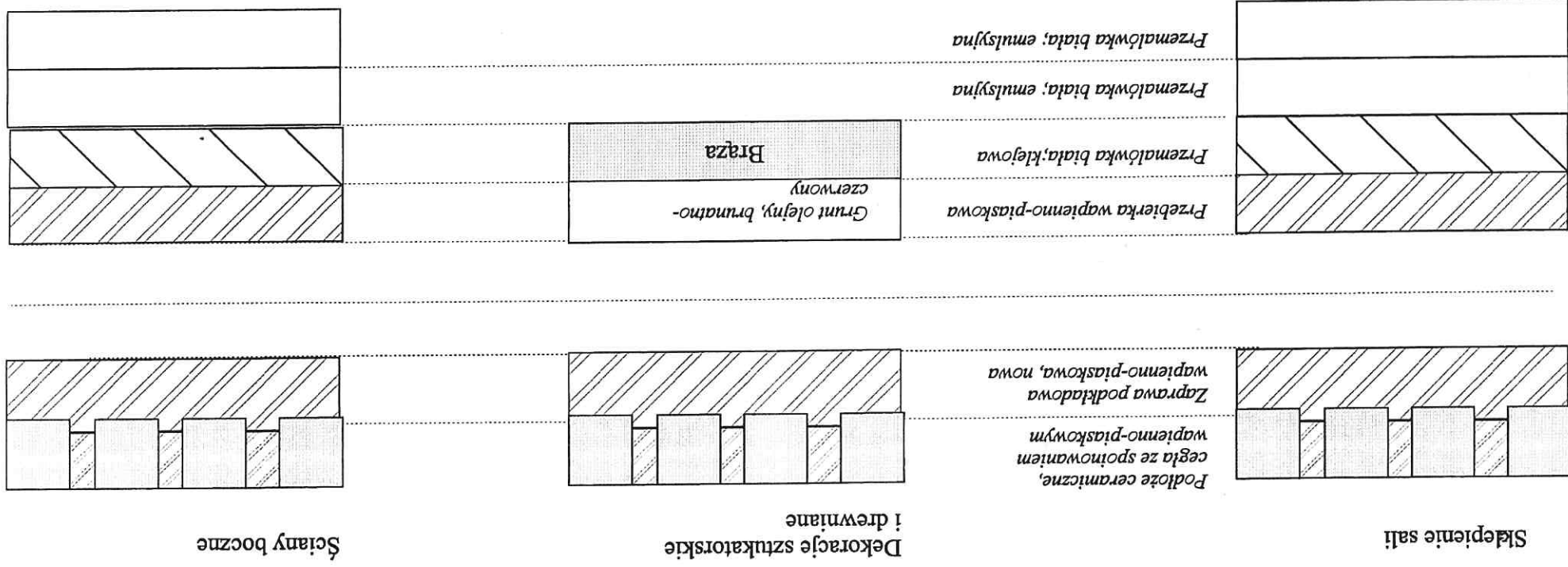
Sklepienie sali

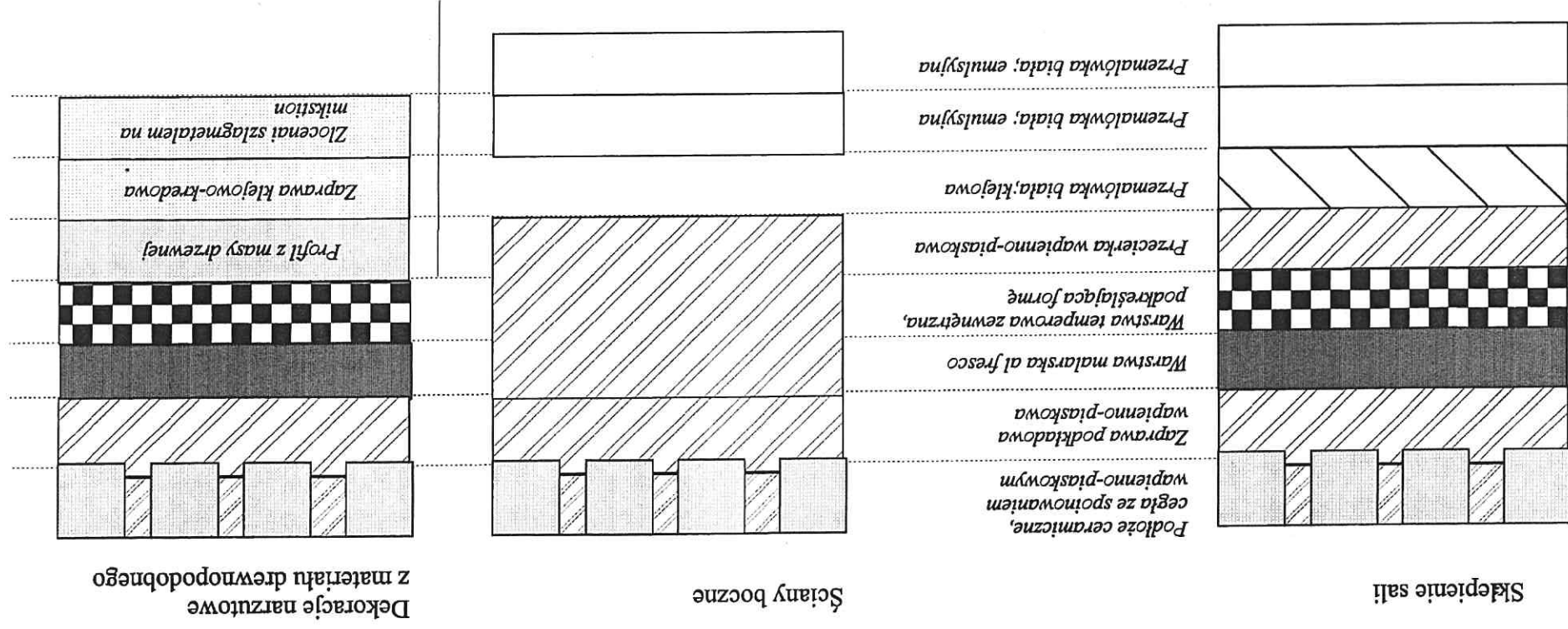
Ściany boczne

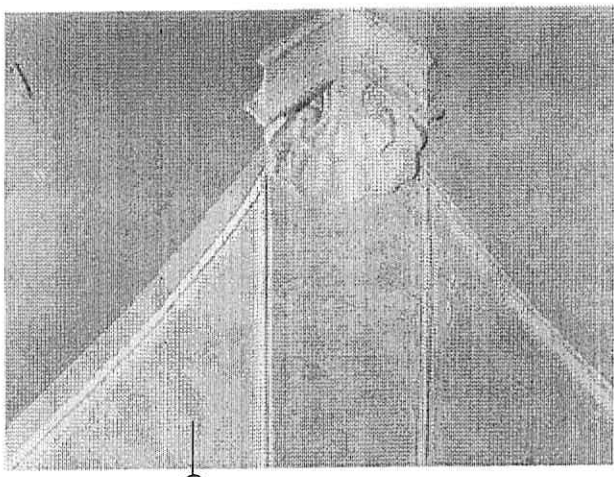
Stratygrafia warstw dekoracyjnych Sala Biała

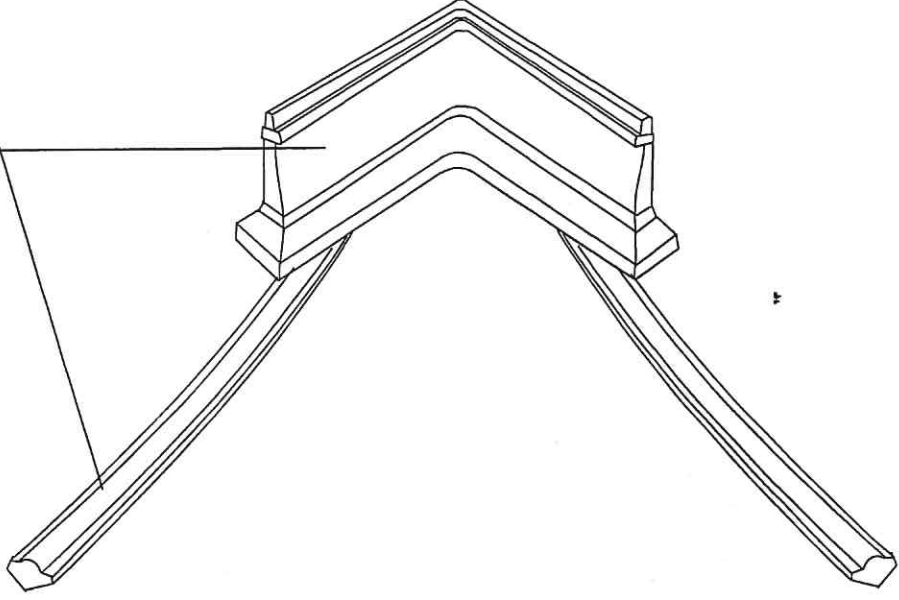
Stratygrafia warstw dekoracyjnych
Sala Błękitna

Sala Malinowa
Projekt opracowania sztukatorskiego naroża sali i
styku pomiędzy ścianami a sklepieniem.

Przykład z sali "Małej"
prz. Dużej Sali Sesyjnej!

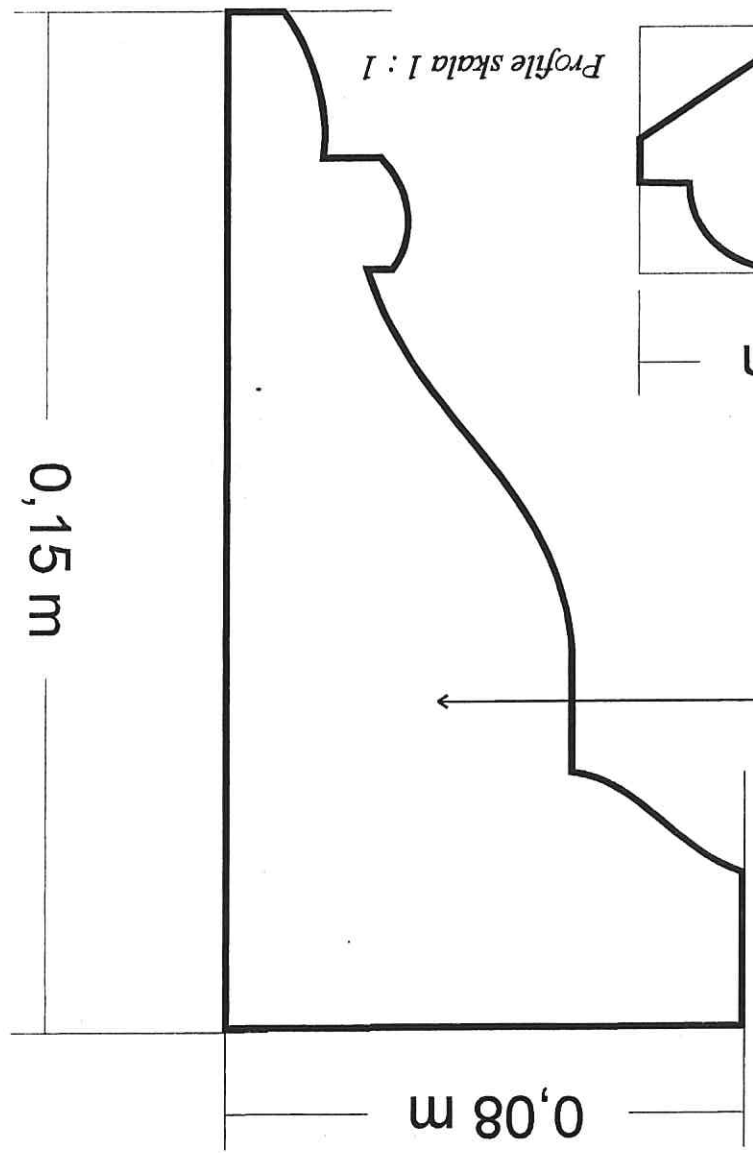
0,04 m

0,05 m

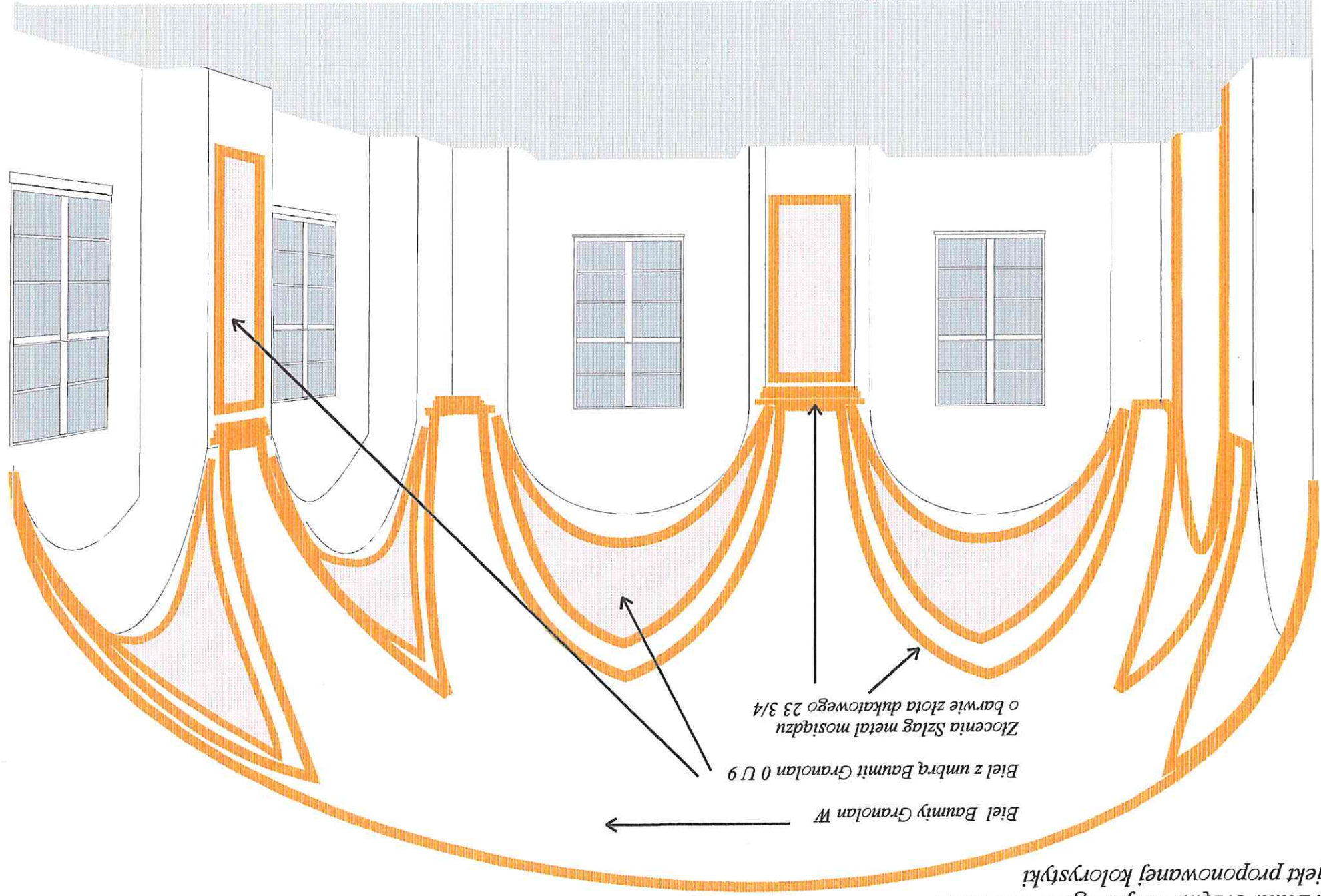
Profile skala 1 : 1

0,15 m

0,08 m

*Sala Biała Urzędu Miejskiego w Poznaniu
Projekt proponowanej kolorystyki*

Biel Baurny Granolan W

Biel z umbrą Baurni Granolan 0 U 9

*Złocenia Szlag metal mosiądzu
o barwie złota dukatowego 23 3/4*

URZĄD MIASTA POZNAŃA

Biurowiec

Miejskiego Konserwatora Zabytków

60-967 Poznań, Pl. Kolegiacki 17

tel. 878-54-52, 878-54-53

URZĄD MIASTA POZNAŃA

Wydział Administracyjno-Gospodarczy Poznań, 26.VIII.1998 r.

Bkz-A 9-949 -98

WPEŁNIŁO DNIA	1998 -08- 27	WPEŁNIŁO DNIA
L.dz.		
Zał.		

SEKRETARIAT

Wiceprezydenta Miasta Poznania

WPEŁNIŁO

1998 -08- 27 *

L. dz. Sekr. II 0812/

Ter. Zał.

Pan

Wojciech Kulak
Sekretarz Miasta
w/m

Miejski Konserwator Zabytków nawiązując do wcześniejszych pism z dnia 27.I.1998r. znak Bkz A 9-94-98 oraz z 26.II.1998 r. znak Bkz A 9-170-98 stwierdza, że potwierdziły się wcześniejsze przypuszczenia , co do przetrwania pierwotnego wystroju niektórych sal parteru. Otóż w lustrze sklepienia pomieszczenia przyległego do Sali Sesyjnej od strony północnej, odkrywki wykazały istnienie polichromii figuralnej z lacińską inskrypcją. W tej sytuacji można się spodziewać zachowania polichromii również w obu Salach Sesyjnych.

Należy zatem dokonać pełnego odsłonięcia polichromii i z udziałem Komisji Konserwatorskiej rozstrzygnąć o dalszym losie dekoracji. Można się liczyć także z koniecznością przeprowadzenia kompleksowych prac konserwatorskich i wyeksponowaniem malowideł.

W panoramie artystycznej miasta powyższe odkrycie ma bardzo duże znaczenie, gdyż przybliżyła nam pojęcie o dawnym wystroju kolegium jezuickiego, jednego z najznacniejszych rangą gmachów barokowego Poznania.

Do wiadomości:

1. Pan Wojciech Szczęsny Kaczmarek, Prezydent Miasta Poznania.
2. Pani Maria Strzałko, Wojewódzki Konserwator Zabytków.
3. Pan Jacek May, Wiceprezydent Miasta Poznania.
4. Wydział-Administracyjno-Gospodarczy Urzędu Miasta.
5. a/a.

MIEJSKI KONSERWATOR ZABYTKÓW

mgr Witold Gałka

SEKRETARIAT

Sekretarza Miasta Poznania

Sekr. V 1312/

27 SIE. 1998

Termin Zał.

Poznań, dnia 26.08.1998 r.

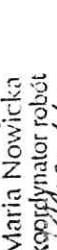
Protokół ze spotkania w dniu 26 sierpnia b.r. nt. prac przy renowacji sal sesyjnych Urzędu Miejskiego w Poznaniu.

W spotkaniu udział wzięli;

mgr W. Gałka - Miejski Konserwator Zabytków
mgr inż. M. Nowicka - insp. nadzoru WAG
mgr A. Miarkowski - FPSU, konserwator badający sale
M. Domaniecki - wykonawca prac

Zebrani zapoznali się z dotychczasowymi pracami odkrywcowymi w sali przyległej do Sali Sesyjnej, od strony pn. W trakcie badań odkryto na lustrze plafonu dobrze zachowane malowidło ścienne, o charakterze przedstawieniowym, pp XVIII w. Malowidło wykonane w technice temperowej posiada wybitne wartości artystyczne i jest bardzo cennym odkryciem konserwatorskim. Ustalono że należy całkowicie odkryć polichromię i po oczyszczeniu utrwalić i zabezpieczyć.

Mgr A. Miarkowski przygotowuje program i koszt prac przy utrwaleniu i odkryciu malowidła oraz potrzebny na przyszłość koszt jego pełnej konserwacji i restauracji. Na pozostałej powierzchni sklepienia, dekoracji architektonicznej i ścianach bocznych odkryto jedynie ślady XIX w. malowania o charakterze gładkim. Ustalono, że na ścianach bocznych i sklepieniu poza lustrem z polichromią można kontynuować prace docelowe z kolorystyką określoną przez MKZ i FPSU. Na tym protokół zakończono i podpisano.

- 1
- 2
Maria Nowicka
koordynator robót
- 3
- 4